

Pichakhchy O.V., post-graduate student
Institute of Philology, Taras Shevchenko National University of Kyiv

Modern Greek Corpus of Neologisms

The article reviews the problems of researching neologisms of the Modern Greek language and the methods of study of lexical innovation and creation of the neologisms' corpus based on sociological factors, quantitative and qualitative validity of their use.

Keywords: *neologism, corpus of neologisms, quantitative and quality validity.*

УДК 821:811.14'06

Переplьотчикова С.Є., к.філол.н., доц.,
Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка

ПРИНЦИП "МОЗАІЧНОГО ЛІПЛЕННЯ" ОБРАЗУ МІСТА САЛОНІКИ В СУЧАСНІЙ НОВОГРЕЦЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ

У статті здійснено аналіз застосування прийому "мозаїчного ліплення" образу міста Салоніки в сучасній новогрецькій літературі на лексичному та композиційному рівні. Визначено, як цей елемент архітектури пов'язаний з історією Салонік і як він впливає на добір лексики та організацію художніх текстів, присвячених місту. Особливо виразно виявляється "мозаїчність" образу в збірці Н.Г. Пендзикіса "Салоніки-мати".

Ключові слова: *художній образ, прийом "мозаїчного ліплення", Салоніки, новогрецька література, Н.Г. Пендзикіс.*

26 жовтня 2012 року минуло сто років від дня, коли місто Салоніки здобуло незалежність від Османської імперії та стало частиною Греції. Ця стаття є своєрідною даниною шани цьому красивому місту, такому рідному та близькому для багатьох українських учених-неоелліністів та студентів, які вивчають новогрецьку філологію.

Салоніки є одним з небагатьох грецьких міст найбільш оспіваних у народних та авторських піснях і описаних у новогрецькій літературі. І хоча грецькі літературознавці досить активно розробляють тематику відображення та специфіку функціонування образу Салонік у художніх текстах (збірки наукових статей "Η πόλη στους νεότερους χρόνους. Μεσογειακές και

βαλκανικές όψεις (19^{ος} – 20^{ος} αιώνας)", Αθήναι, ΕΜΝΕ, 2000; "Παραμύθια Θεσσαλονίκης" (Πρακτικά συνεδρίου, Βαφοπούλειο Πνευματικό Κέντρο, 23-25 Οκτωβρίου 1996), Σαλονίκη, 1997; "Η Θεσσαλονίκη. Αφιέρωμα στα 2300 χρόνια της πόλης.", Σαλονίκη, 1985 тощо), мовознавчого аналізу таких текстів ми практично не виявили. В українській неоелліністиці ця стаття є першою спробою аналізу образу міста Салоніки в новогрецькій художній літературі як у мовознавчому, так і у літературознавчому аспектах.

Художній образ у літературі – це фрагмент художнього цілого, наділений самостійним життям та змістом. "У художньому тексті мовні одиниці всіх рівнів реалізують свою подвійну природу і є засобом вираження не лише основного змісту, але й метазмісту (створення художнього образу і здійснення емоційно-естетичного впливу на читача)". Створюючи художній образ, письменник вдається до творчого використання багатств літературної мови [Борисова 2009, 26]. Відповідно аналіз художнього образу в літературі не можливий без застосування елементів мовознавчого аналізу. Саме тому під час дослідження текстів, у яких ідеться про Салоніки, нашу увагу привертала специфіка добору лексичних одиниць для оформлення образу.

Ключовою характеристикою образу міста Салоніки, яка есплікується в лексичній структурі переважної більшості художніх текстів, у яких ідеться про Салоніки, є поняття *μωσαϊκό* мозаїка. Саме слово "мозаїка" рідко трапляється в текстах, але ідея, з одного боку, мозаїки, як викладання зображення різнокольоровими камінчиками, смальтою чи керамічною плиткою, а з іншого – як цілого, сформованого комбінуванням неоднорідних елементів, знаходить своє вираження через уживання лексичних одиниць на позначення різних денотатів та одиниць, які належать до відповідних лексико-тематичних груп.

Вочевидь мозаїчні зображення є невід'ємною рисою всієї грецької культури – як античності, так і періоду Візантії. У місті Пелла, столиці Давньої Македонії, яке розташоване неподалік м. Салоніки, до наших днів збереглися мозаїчні підлоги, якими прикрашали резиденції македонських багатіїв за часів правління батька Олександра Македонського Філіпа (4 ст. до н.е.). Але для Салонік, на відміну від Афін, які вважаються старим світом, більш характерними є візантійські мозаїки. Це зумовлено фактом, що Салоніки були другим за значенням містом Візантійської імперії,

Його називали *Συμβασιλεύουσα πόλη*, щось на кшталт "Спів-Царгород". І тут збереглося більше саме візантійських пам'яток, а не давньогрецьких. Характерно, що мозаїчними підлогами прикрашали свої мастки й багаті турки, які оселилися в Салоніках за часів панування Османської імперії. Досить красномовним у цьому відношенні є епізод з роману Йоргоса Іоанну. До будинку головних героїв часто приходила дивна гостя, туркеня, яка проте нічого не просила й нічого не розповідала. Причина її візитів стає зрозумілою, коли робітники, які рили неподалік котлован під забудову, розкопали мозаїчну підлогу зруйнованого до того будинку, де, як виявилось, вона жила до подій 1923 року, а тепер поневіряється, як і решта її одноплемінників [Ιωάννου 1982, 55-57]. Тут мозаїка стає носієм цілої ділянки інформації про історію міста та життя його мешканців, символом втраченого минулого, що посилюється коментарем автора про те, що на цьому місці була зведена жаклива багатоповерхівка *πολυκατοικία από τις πιο φρικαλέες*, але її теж планують знести, щоб збудувати чергове неподобство, потвору *εξάμβλωμα* [Ιωάννου 1982, 56].

Можливо, така любов до мозаїки саме на території Македонії пов'язана з природними особливостями регіону порівняно з Афінами. У відомого співця Салонік Н.Г. Пендзикіса знаходимо яскравий опис на підтвердження нашої думки: *Στην Αθήνα δε μεθάς από το χρώμα* [Πεντζίκης 2008, 89]. "В Афінах тобі не паморочиться в голові від кольору". І далі Н.Г. Пендзикіс як вправний художник (він до речі малював картини) робить кілька вивірених мазків пензлем: *Από το Ωραιόκαστρο το πλήθος των σπιτιών δίπλα στη θάλασσα, ίσαμε τις εκβολές των ποταμών και τα νεότερα προσχωσιογεννή εδάφη, προβάλλουν μέσα σ'ένα χρώμα μενεξεδί, πέρα από μιαν έκταση αγρών, στα πρώτα πλάνα όπου κυριαρχεί το πορτοκαλί. Αντίθετα στην άποψη της Θεσσαλονίκης από το Αρσακλή, το πορτοκαλί κυριαρχεί από το κολλέγιο και κάτω ίσαμε τη θάλασσα, ενώ στα πρώτα πλάνα επικρατούν, τέρρες πράσινες μουντές. Αλλά από τις δύο αυτές απόψεις που βλέπουν από ψηλά κάτω την πόλη, φαντασμαγορικότερη είναι το φθινόπωρο, την ωραιότερη εποχή της Θεσσαλονίκης, το δειλινό, όταν με το ηλιόγεμα βάφονται τριανταφυλλιά τα σύννεφα.... Ως συμφωνία χρωματικών αξιών, η άποψη αυτή όπου κυριαρχεί το κόλλος του πορφυρού ουρανού, με τα διαβατάρικα σύννεφα που τα ωθεί ο αέρας της θάλασσας, χαρίζοντας στην ατμόσφαιρα μιάν αισθητή υγρότητα, που κάνει να φαίνονται οι ίσκιοι των σπιτιών της παραλίας σαν από βελούδο,*

ενώ τ' άλλα τα σπίτια στα ψηλά αμυδρά ξεχωρίζουν μέσα στο λυκόφως, θυμίζει έντονα ζωγραφικό πίνακα του Ζοζέφ Βερνέ [Πεντζίκης 2008, 54-55]. А ще в аналізованому тексті неодноразово згадується робота Ель Греко "Вид Толедо", і можливо, саме таким Н. Пендзикіс хотів зобразити своє місто, живим, підвладним історії та стихії. Письменник був фанатичним православним християнином та аборигеном Салонік і тому всіма можливими способами "міфологізує місто, щоб показати його як ковчег православ'я та найкрасивіше місто світу" [Σταυρακοπούλου 2011, 99]. Тому значне місце в описі міста письменник відводить плінфам (обпечена цегла характерного кольору, яка широко використовувалася у візантійській архітектурі і є характерною ознакою візантійських культових споруд): *... τα κάστρα προς τα κάτω δείχνουν μεγάλες επιφάνειες γεμάτες με πράσινες ελαφρά κιτρινωπές ή μαυριδερές πέτρες, ανάκατα βαλμένες μαζί με πλίνθους σε συμπαγές σύνολο... με σημαντικό πλεονασμό οπτών πλίνθων συνεχίζεται η δομή των κάστρων, πέρα από το συνοικισμό Συκιές. Σ' αυτό το τμήμα, για περισσότερη αντοχή αλλά και ομορφιά, οι πλίνθοι σχηματίζουν τόξα επάλληλα, κυριολεκτικά μετατρέποντας σε χαλί τις ευρείες επιφάνειες των τειχών.* [Πεντζίκης 2008, 78-79] Як бачимо, тут образ мозаїки посилюється введенням лексичної одиниці "килим", що викликає асоціації з візерунками східних килимів.

Таке кольорове різнобарв'я, фактичне, реальне, яке знайшло свій вияв в архітектурі, у текстах про Салоніки є паралелізмом різнобарв'я етнічного. Адже уже наприкінці 19 століття Салоніки стають мозаїкою в переносному значенні цього слова, у демографічному відношенні. В останні десятиліття підпорядкування міста Османській імперії внаслідок історичних подій та географічного розташування воно стає за висловом Йоргоса Панагоса *ισχυρός πόλος έλξης* "сильним полюсом тяжіння" [Πανάγος 1980, 20] для колоніального капіталу. Сюди стікалися гінці-розвідувальники майбутніх великих підприємств і нащадки європейців, які свого часу виїхали на Схід. Вони почали забудовувати місто від Білої Вежі в сторону Депо, тут утворився так званий район Величі (*Τμήμα Εξοχόν*), від якого наразі залишилися зокрема *Βίλα Αλλατίνι* Віла Алатині та Віла Бьянка *Βίλλα Μπιάνκα*. Таким чином, наприкінці 19 століття основу населення міста склали греки, турки (місто було частиною Османської імперії упродовж 452 років), західні європейці та євреї (Салоніки з 15 століття було найбільшим єврейським містом у Європі, а самі іудеї називали його

Ιερουσαλήμ των Βαλκανίων Єрусалим Балкан і *Μητέρα του Ισραήλ* Матір Ізраїлю), а також вірмени.

Більшість нових мешканців міста, а також тих, хто колись залишив Батьківщину з різних причин, а згодом повернувся, приїздила до Салонік потягами, тому вокзал є одним з найважливіших для розуміння Салонік локусів. Саме на залізничному вокзалі міста особливо відчутною є мозаїка національного різнобарв'я його мешканців. Ключовим, найчастотнішим у контексті вокзалу та відповідно мозаїки є слово *ετερόκλητος*, буквально "різний, розмаїтий, строкатий". У словнику М. Τριανταφυλλίδης слово помічене як принизливе й вживається на позначення цілого, яке складається з елементів, які не мають ніякого стосунку один до одного, тобто існують окремо один від одного, не видозмінюються під впливом іншого [Τριανταφυλλίδης 2002, 534]. Зазначений прикметник вживається в парі з іменниками, які позначають натовп людей. Але письменники тут, можна сказати, змагаються в тому, хто віднайде найхарактерніше слово на позначення натовпу, найбільш містке, образність якого слугуватиме запорукою найточнішого відтворення атмосфери вокзалу та міста. Окрім звичайного *το ετερόκλητο πλήθος* [Δοξας 1932 176] "різномірний натовп", знаходимо *πολυκοσμία* "велелюддя" ("*Δεν του αρέσει αυτή η ετερόκλητη και φασαριόζικη πολυκοσμία*" [Χουζούρη 2004, 113] "Йому не подобалося це різномірне і галасливе велелюддя"), *Ανθρωποπλημμυρισμένη, κοσμοπολίτικη Θεσσαλονίκη* [Λαπαθιώτης 1986, 139] або *η ανθρωποθάλασσα* [Μπεράτης 1999, 24] "море людей, людське море, величезний натовп". Синонімами до прикметника *ετερόκλητος* виступають такі слова, як *Καθώς βαδίζει, μπερδεύεται μέσα σ' ένα απίστευτο, για τα δικά μας μάτια, πλήθος. Ένα πολύβοο, χρωματιστό και ανόμοιο πλήθος* [Χουζούρη 2004, 113]. "Крокуючи, він потрапляє у неймовірний для його очей натовп. Галасливий, барвистий і неоднорідний натовп". І як квінтесенція образу *ένα αληθινό ανατολίτικο παζάρι* [Μπεράτης 1999, 23] "справжній тобі східний базар". Наполеон Лапатіотис поєднує поняття натовпу та різномірності, вживаючи слово *συνονθύλευμα*, що означає "неорганічне нагромадження, скупчення різномірних елементів" [Τριανταφυλλίδης 2002, 1297]: *Όλες οι φύλες κι όλα τα ρούχα σ'ένα συνονθύλευμα πολύχρωμο, φαντασμαγορικό, οπερέτας και βαβυλωνίας. "Λευκός Πύργος της Βαβέλ!"* [Λαπαθιώτης 1986, 138] "Усі раси і всі різновиди одягу в натовпі різнобарвному,

фантаσμαгоричному, справжня тобі оперета і вавилонське стовпотворіння. "Біла вавилонська вежа!"

Цікаво, що згадуючи вокзал, автори віддають перевагу запозиченому з турецької *ντουνιάς* на позначення "світу, людей" (наприклад, у З. Зателі знаходимо таке: *Πριν μάθω τι άλλο είναι αυτή η Θεσσαλονίκη, πού ακριβώς βρίσκεται, πώς πάει κανείς σ' αυτήν και πώς γυρνάει (ή δεν γυρνάει κάποτε), αυτό το "Κάτω" άκουγα γύρω μου... Εημέρωνε και βράδυαζε, ντουνιάς κατέβαινε και ντουνιάς ανέβαινε από Κάτω, και μόνο κάτι παιδιά σαν εμάς μέναμε εκεί και περιμέναμε τι άλλο θα γίνει [Ζατέλη 2005, 9-10]*). У цьому зв'язку слід відзначити ще одну характерну особливість Салонік, яка теж є своєрідним виявом мозаїчності міста. Для Салонік, на відміну від Афін, характерною є наявність турецьких власних назв, які з часом хоч і були витіснені з ужитку, але зберігаються у пам'яті мешканців і часто фігурують у художніх творах (зокрема, ліс, який мешканці міста називають зараз просто лісом, був лісом Сейх Су – *δάσος Σεϊχ Σου*, а фортеця Ано Полі (Верхнього міста), зараз відома як *Επταπύριο*– Семибаштова, називалася *Γεντί Κουλέ* – Генді Кулє).

Морем же до Салонік прибували переважно біженці з Малої Азії та Понту або так звані внутрішні мігранти. Відповідно в середині 20 ст. особливо актуальним для літератури стає образ Салонік як пристановища біженців (зокрема, відомий роман Йоргоса Іоанну "Η πρωτεύουσα των προσφύγων" "Столиця біженців", присвячений саме Салонікам).

Проте згідно з законами Османської імперії етнічні спільноти не могли спілкуватися між собою [Κυριακίδου-Νέστορος 1988, 288], а тому не мали фізично можливості асимілюватися, видозмінитися під впливом інших спільнот, виступаючи таким чином різнорідними елементами мозаїки, які не розчиняються один в одному, а лише поєднуються, утворюючи загальне ціле зображення.

Можливо, саме тому, що мозаїчність є основною характеристикою міста і в соціальному, і в архітектурному плані, грецькі письменники часто в описах міста вдаються до прийому "розірваності, роздрібнення оповіді". Адже кожен елемент мозаїки – камінчик – має інший колір, іншу форму, інше походження, завдяки чому в міста була своя неповторність, відтворити яку письменники намагаються, перелічуючи ці камінчики, тому вони й вдаються до прийому передавання "потоків свідомості". Зокрема, знаходимо таке: *Η μικρή του μάνα, με τα παλιά της τούρκικα σπίτια*

στους ψηλούς μαχαλάδες με τις όμορφιές της πέρα στο Φάληρο, στ' Ωραιόκαστρο και στην Αρετσού, έτσι την αφήνουνε τη γη που σε μεγάλωσε και σε έκανε άντρα μέσα στα σοκάκια της και στα παλιά της σπίτια.... Παλιά Σαλονίκη, Βαρδάρης με τα μυροπωλεία στην είσοδο, η παραλία, κείνα τα σπίτια μισομακεδονίτικα–μισοτουρκικά, με τα καφάσια στα παράθυρά τους, δρόμοι γεμάτοι μικροπωλήτες, λάσπη, τράμια κίτρινα, Εβραίοι στο παζάρι... Όλα χωρίς σύστημα. Χαρούμενα και ζωντανά, λίγη Ρώμη με τ' απομεινάρια της σε γωνιές γεμάτες Βυζάντιο και Τουρκία και Σλαβία και πολλή Ελλάδα, όση Ελλάδα υπόφερε από τούτους εδώ τους απροσκάλεστους, τους αδηφάγους, τους αλητομπασμένους. [Τσιφόρος 1984, 9-10]

У Н. Пендзикіса "камінчиками" виступають короткі, переважно неповні речення, що дослідники його творчості відносять до його ідіостильових рис [Тάσος 1992, 280]. Наприклад: *Πόλη και πρόσωπα. Κινήσεις. Σπίτια, δρόμοι, μαγαζιά. Το πρόσωπο σαν έμβρυο στους κόλπους της πόλης... Γέννηση εν Θεσσαλονίκη. Εξοδος από την κάμαρη. Παίρνει τους δρόμους. Αγορά, σιδηροδρομικός σταθμός εμπορευμάτων. Επιστροφή μέσω Εγνατίας. Ανά την παλαιά πόλη. Κάστρα, τάπια, το ανατολικό άκρο των τειχών απ' όπου εισέβαλαν οι αντίθετοι και εάλω η πόλη. Ερείπια...* [Πεντζίκης 2008, 5]. Особливо цікавими в цьому плані є кілька розділів збірки "Μητέρα Θεσσαλονίκη" – "Салоніки-мати", в якій сконцентровано весь світогляд письменника щодо міста, де він народився [Σταυροκοπούλου 2011, 88]. У розділі "Ενδον πόλη" автор використовує короткі фрази, часто самі слова, що належать до різних частин мови: до імен, у такий спосіб чітко визначаючи описуване (наприклад: *Αδρανής η ψυχή μαρτυρεί όσα συνέβησαν. Κινήσεις, μετακινήσεις, μεταβάσεις, κατευθύνσεις, διευθύνσεις, μετατοπίσεις, αναχωρήσεις, φυγή, επιστροφή, επαναλήψεις, συνήθειες, απασχολήσεις, διαθέσεις, εναντιώσεις, επιθυμίες, λαχτάρες, εξεγέρσεις, θυμοί* [Πεντζίκης 2008, 34]), і до дієслів – щоб показати стан ліричного героя (наприклад: *Υπάρχω μόνο μέσα στον κλειστό, στον περιορισμένο χώρο της κάμαρής μου. Εκεί συναρμολογώ, εντώνω, ζευγνύω, ανταμώνω, εξακολουθώ, παρακολουθώ, ακολουθώ, προεκτείνω, εκτείνω, βρίσκω τις εντυπώσεις του έξω κόσμου που με συνεπαίρνουν, με αποπλανούν, με συγχέουν, με διαλύουν, με σκορπούν, με χάνουν* [Πεντζίκης 2008, 34]). Розділ "Τοπίο του είναι" починається запитанням *Ποιός είμαι;* далі автор окреслює карту міста у вигляді свого тіла, кордонами міста виступають руки із чітким зазначенням того, куди сягає кожна з них: *Ο νους μου, το κεφάλι μου, το μυαλό μου*

είναι γεμάτο έννοιες και ιδέες περί πορείας, ροής, φαινομένων, ανέμου, φωτός, υγρασίας... μνημείων, ...επιτυχίας, ...πλούτου, ... ορμής, γηραιών, καταγωγής ...έρωτα, πόθου, πάθους, πείσματος...γλωσσογνωσίας. ψυχολογίας, Ελλάδος, Αθηνών, δημοκρατίας, ποιημάτων, ... θυσίας, αγάπης, πίστης. I так ціла сторінка [Πεντζίκης 2008, 31].

Вочевидь Н. Пендзикіс запозичив і цей спосіб зображення Салонік у художників. Опис за допомогою перелічення слів чи навіть коротких речень подібний тому, як художник робить мазки пензлем, довші – коротші, темніші – світліші, але завжди точні та вивірені. У зв'язку з цим варто звернути увагу на розділ "Πλατεία Ελευθερίας", де письменник ще сміливішими й відвертішими, порівняно з наведеними вище мазками, змальовує площу. Тут він підключає графіку, виділяючи відповідні фрази заголовковими літерами. I якщо спершу це реальні вивіски, які ми бачимо на будинках: *Το απάνω παράθυρο κρύβεται από το μπροστινό σπίτι ΤΡΑΠΕΖΑ, άλλη ΤΡΑΠΕΖΑ, ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΕΣ, ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ, ΡΑΦΤΑΔΕΣ*, то згодом автор під виглядом вивісок уже наводить уривки зі щоденних "міських п'єс", а заголовковими літерами вказані дійові особи:

ΔΙΑΚΟΠΤΕΤΑΙ (υπεραστικό) τηλεφωνείτε... – σε ξαναπαίρνω αργότερα.

– *Πώς; ...πότε;... πότε;... εμπρός!*

ΑΛΛΟΣ ΣΤΗ ΓΡΑΜΜΗ: – Καλά παίρνω εγώ το κρέας (κουρασμένη δεν έχει δύναμη να κατέβει να ψωνίσει).

ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΥΝ ΑΓΚΑΛΙΑΣΤΟΙ: – Σ'αρέσουν τα γλυκάαα;

– *Αλιά, γκαλιά (το παιδί θέλει αγκαλιά)...*

[Πεντζίκης 2008, 97].

Після вивісок автор переключається на звуки, якими сповнена площа. I хоча розділ символічно й дуже характерно для Н. Пендзикіса та Салонік завершується звуками дзвонів церкви:

ΝΤΑΝΝ ΝΤΑΝΝ η καμπάνα μας προσκαλεί στο σχολείο να μάθουμε γράμματα.

ΝΤΑΝΝ ΝΤΑΝΝ η καμπάνα, μας καλεί στην εκκλησία.

Все ж останнім реченням є неочікувана вивіска:

ΠΑΡΑΚΑΛΕΙΣΘΕ ΡΗΠΤΕΤΕ ΤΑ ΑΔΕΙΑ ΚΟΥΤΙΑ ΣΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΤΩΝ ΑΧΡΗΣΤΩΝ. [Πεντζίκης 2008, 104].

До принципу мозаїки і Н. Пендзикіс, і Й. Іоанну вдаються також у композиційному оформленні своїх творів. Щоправда "Μητέρα

Θεσσαλονίκη" – "Салоніки-мати" письменник визначив як тексти прозою, а "Η μόνη κληρονομιά" – "Єдиний спадок" сам автор, Й. Іоанну, вважав не збіркою оповідань, а просто прозою. Окремі розділи цих творів якраз і є отими камінчиками, з яких викладається Салонікська мозаїка, багатоплановий образ міста.

Отже, базовим принципом оформлення образу міста Салоніки в новогрецькій художній літературі є принцип "мозаїчного ліплення" образу. Ми пов'язуємо це з географічним розташуванням міста. З одного боку, різнокольоровий ландшафт довкола нього надихав архітекторів на створення мозаїчних декоративних панно, починаючи з часів Давньої Греції. З іншого боку, завдяки його географічному розташуванню до міста стікалися люди з різних куточків світу, створюючи у такий спосіб мозаїку демографічну – образ багатонаціонального, багатокультурного і тому своєрідного міста. Письменники ж, описуючи Салоніки, окрім добору відповідної лексики, керуються принципом "мозаїчного ліплення" також у вирішенні питання про композицію своїх творів. Дослідження функціонування образу "мозаїки" показало, що можна говорити про Салонікський текст як явище новогрецької літератури зі своєю символікою та підтекстом, а подальший аналіз текстів варто спрямувати саме в цьому напрямку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Борисова Е.Б.* О содержании понятий "художественный образ" и "образность" в литературоведении и лингвистике [Електронний ресурс] / Е.Б. Борисова // Вестник Челябинского государственного университета / главн. ред. А.Ю. Шатин. – Челябинск, 2009. – №35 (173). – Филология. Искусствоведение. – Вып. 37. – С. 20-26. – Режим доступу до журн.: <http://www.lib.csu.ru/vch/173/004.pdf>.

2. *Αφιέρωμα* στον Ν. Γ. Πεντζίκη [Електронний ресурс] // Καθημερινή. Επτά Ημέρες. – 1997. – Режим доступу до журн.: <http://wwk.kathimerini.gr/kath/7days/1997/03/02031997.pdf>.

3. *Κόρφης Τ.* Ο Νίκος Γαβριήλ Πεντζίκης και "Η μητέρα Θεσσαλονίκη". Σημειώσεις από μίαν ανάγνωση / Τάσος Κόρφης // Νέα Εστία / гол.ред. Ε. Ν. Μόσχος. – Αθήνα, 1992. – Τ.132. – τ. 1571: Αφιέρωμα στη Μακεδονία. – Σ.278-283.

4. *Κυριακίδου-Νέστορος Α.* Η Θεσσαλονίκη της ψυχής μου / Άλκη Κυριακίδου-Νέστορος // Νέα πορεία. – Θεσσαλονίκη, 1988. – Τ. 3: Λογοτεχνία της Θεσσαλονίκης. – Σ. 275-295.

5. *Νικολαΐδη Ι.Α.* Νίκος Γαβριήλ Πεντζίκης. Η πεζογραφία του / Ι.Α. Νικολαΐδη // *Νέα Εστία* / гол.ред. Ε. Ν. Μόσχος. – Αθήνα, 1993. – Τ. 134. – τ.1587. – Σ. 1052-1054.

6. *Σταυρακοπούλου Σ.* Η Θεσσαλονίκη στο πεζογραφικό έργο των Γ. Πεντζίκη, Γ. Ιωάννου και Αλ. Ναρ: Η πόλη ως παράγοντας διαμόρφωσης της λογοτεχνικής ταυτότητας των συγγραφέων / Σωτηρία Σταυρακοπούλου // Πρακτικά του Δ' Ευρωπαϊκού Συνεδρίου Νεοελληνικών Σπουδών [Ταυτότητες στον ελληνικό κόσμο (από το 1204 έως σήμερα)] (Γρανάδα, 9-12 Σεπτεμβρίου 2010) / επιμέλεια: Κωνσταντίνος Δημάδης. – Athens: European Society of Modern Greek Studies, 2011. – Τόμος Α'. – Σ. 87-103.

7. *Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας* / [Μ. Τριανταφυλλίδης]. – Θεσσαλονίκη: Ίδρυμα Μ. Τριανταφυλλίδη, 2002. – 1532 σ.

Матеріали дослідження

1. *Δόξας Α.* Γκαρσόν!.. Ένα ούισκι / Άγγελος Δόξας. – Αθήνα, 1932. – 200 σ.

2. *Ζατέλη Ζ.* Ο δικός της αέρας / Ζυράννα Ζατέλη. – Θεσσαλονίκη: μικρός Ιανός, 2005. – 104 σ.

3. *Ιωάννου Γ.* Η μόνη κληρονομιά / Γιώργος Ιωάννου. – Αθήνα: Κέδρος, 1982. – 131 σ.

4. *Λαπαθιώτης Ν.* Η ζωή μου (Απόπειρα συνοπτικής αυτοβιογραφίας) / Ναπολέον Λαπαθιώτης. – Αθήνα: Κέδρος, 2009. – 290 σ.

5. *Μπεράτης Γ.* Το πλατύ ποτάμι / Γιάννης Μπεράτης. – Αθήνα: Ερμής, 1999. – 485 σ.

6. *Πανάγος Γ.* Requiem για τρεις γενιές / Γιώργος Πανάγος. – Θεσσαλονίκη, 1992. – 317σ.

7. *Πεντζίκης Ν.Γ.* Μητέρα Θεσσαλονίκη / Νίκος Γαβριήλ Πεντζίκης. – Αθήνα: Κέδρος, 2008. – 145 σ.

8. *Τσιφόρος Ν.* Όμορφη Θεσσαλονίκη / Νίκος Τσιφόρος. – Αθήνα: Ερμής, 1984. – 200 σ.

9. *Χουζούρη Ε.* Σκοτεινός Βαρδάρης (Βαλκανική μυθιστορία έρωτα και απώλειας) / Έλενα Χουζούρη. – Αθήνα: Κέδρος, 2004. – 274 σ.

Стаття надійшла до редакції 19.04.13

Переплетчикова С.Е., к.филол.н., доц.,

Институт филологии КНУ имени Тараса Шевченко

ПРИНЦИП "МОЗАИЧНОЙ ЛЕПКИ" ОБРАЗА ГОРОДА САЛОНИКИ

В СОВРЕМЕННОЙ НОВОГРЕЧЕСКОЙ ЛИТЕРАТУРЕ

В статье осуществлен анализ применения приема "мозаичной лепки" образа города Салоники в современной новогреческой

літературе на лексическому і композиційному рівні. Определено, як этот элемент архитектуры связан с историей Салоник и как он влияет на подбор лексики и организацию художественных текстов, посвященных городу. Особенно выразительно "мозаичность" образа проявляється в сборнике Н.Г. Пендзикиса "Салоники-мать".

Ключевые слова: художественный образ, прием "мозаичной лепки", Салоники, новогреческая литература, Н.Г. Пендзикис.

Pereplotchykova S.E., Candidate of Philol. Sc., Associate Professor,
Institute of Philology, Taras Shevchenko National University of Kyiv

PRINCIPLE OF "MOSAIC MODELLING" OF THE WORD- PICTURE OF THE CITY OF THESSALONIKI IN THE MODERN GREEK LITERATURE

In the article the implementation of the method of "mosaic modelling" of the word-picture of the city of Thessaloniki in the Modern Greek literature is being analyzed at the lexical and composition level. It is determined how the architectural element is connected with the history of Thessaloniki and how it influences the selection of lexical items and organization of the literary texts describing the city. Especially "mosaic" the word-picture appears in the N. Pentzikis's book "Mitera Thessaloniki" (Mother Thessaloniki).

Key words: a word-picture, a method of "mosaic modelling", Thessaloniki, Modern Greek literature, N.G. Pentzikis.

УДК 81'373.2

Плакида Г.А., асп.,
Національний технічний університет України "КПІ"

ВНУТРІШНІЙ ТЕКСТОВИЙ ОНОМАСТИКОН МЕМУАРІВ ВІНСТОНА ЧЕРЧИЛІЯ "MY EARLY LIFE"

У статті показані основні типи власних назв, що складають внутрішній текстовий ономастикон мемуарів Вінстона Черчилля "My early life". У центрі уваги знаходиться варіативність власних назв, вибір яких у цьому творі залежить від персональних уподобань автора.

Ключові слова: ономастика, власні назви, внутрішній текстовий ономастикон, мемуари.

Постановка проблеми. Дослідження мовних рівнів твору не може повністю описати специфіку мемуарного тексту як особливого феномену. Проте описання внутрішнього лексичного